

Pauline Nijenhuis

Bewust vertragen met naald en draad

Beeldend kunstenaar Pauline Nijenhuis is een vrouw met een missie. In haar werk reageert ze op ontwikkelingen in de samenleving die haar verontrusten: de steeds groeiende afhankelijkheid van de digitale wereld, kunstmatige intelligentie en het klimaat. In een maatschappij waarin snelheid als een (te) groot goed wordt gezien, zoekt ze met haar geborduurde schilderijen bewust vertraging op, maar ook zachtheid.

Tekst **Heidi Vandamme** | Foto's **Ivonne Zijp**, **Pauline Nijenhuis** en **Suze van der Ster**

'In haar nieuwe, groene woonplek neemt ze de kwaliteit van de omgeving als uitgangspunt'

We moeten haar vooral niet verkeerd begrijpen: ze is niet tegen techniek. Techniek kan ons namelijk op zoveel manieren ondersteunen. Alleen, we neigen steeds meer naar de onlinewereld, vooral de jongere generatie, terwijl er ook een analoge wereld is. 'Het volstaat om om je heen te kijken, naar de wolken en de bloemen. Als je je ogen de kost geeft, zie je zoveel schoonheid.' De balans lijkt echter zoek. Als illustratie van deze ontwikkeling verwijst Pauline naar de veelgeprezen Pixar-animatiefilm *WALL-E* (spreek uit als Wally) uit 2008. Op een zwaar vervuilde planeet vermaakt afvalrobot WALL-E afval in blokjes om wolkenkrabbers mee te bouwen. We zien te dikke mensen die zich in rolstoelen moeten voortbewegen. De door computers gestuurde wereld moet gered worden. Van vrijheid en persoonlijke ontwikkeling is geen sprake meer.

Omslag
Ingegeven door haar zorg voor de toenemende versnelling in de maatschappij zoekt Pauline naar manieren om de

snelheid vorm te geven. Dat doet ze aanvankelijk door bijvoorbeeld op de snelweg vanuit de bijrijdersstoel foto's te maken. Op deze wijze fotograferen levert vervormingen van de werkelijkheid op die een metafoor zijn voor het risico van leven in grote snelheid. Haar verhuizing van Rotterdam naar Zutphen in 2007 zorgt voor een omslag in Paulines manier van werken. In haar nieuwe, groene woonplek neemt ze de kwaliteit van de omgeving als uitgangspunt. De zachte en organische vormen van het landschap brengen iets bij haar teweeg waardoor ze naald en draad gaat oppakken en daarmee bewust gaat vertragen.

Ze begint met linnen en draad te werken. Eerst schildert ze het onderwerp met acrylverf op het doek en vervolgens borduurt ze er overheen. Met series als *Snellandschap* (een verwijzing naar de versnelling van onze samenleving), *Autoportretten* (geportretteerde auto's als metafoor voor onze toenemende afhankelijkheid van robots en apparaten) en aan de klimaatcrisis gerelateerd werk dat ze



Snellandschap Disco, 2020



Snellandschap Gele Auto, 2016



HAND@WORK, 2020



Wachtwoord, een vloek of een zegen?, 2023

speciaal voor de KlimaatExpo '22 maakte, verbeeldt ze maatschappelijke ontwikkelingen die haar zorgen baren.

Meditatief

Het met de hand borduren is een langzaam proces waaraan je jezelf moet overgeven. Hierdoor krijgt het een meditatief karakter.

‘Door de tijd te nemen voor dingen, krijg je een ander werkelijkheidsbeeld.’ Ook de zachtheid van het garen raakt Pauline, in grote tegenstelling tot het gladde en kille karakter van schermen en computers. In het project HAND@WORK onderzoekt ze samen met vier andere kunstenaars het effect van borduren door middel van

een vragenlijst die ze opstelt met een psycholoog. Wat blijkt? Alle betrokkenen ervaren het borduren als bevrijdend. Er schieten je dingen weer te binnen die je geheel was vergeten. Het borduren zelf gaat traag, maar er gebeurt veel in je hoofd. HAND@WORK is ook een ode aan de analoge wereld, waarin duidelijk zichtbaar wordt hoe we allemaal – mens én machine – een eigen handschrift hebben, ook in iets simpels als een platsteek.

Kwetsbaarheid

Drie keer per week gaat ze kickboksen, nadat yoga niet de gewenste oplossing blijkt voor haar rugklachten. Hoewel ze de rust op het einde, het navoelen van je lijf, bij yoga altijd als bijzonder heeft ervaren. Bij het kickboksen komt Pauline een andere kant van zichzelf tegen. Ze ziet het niet als vechten of iets agressiefs. Juist het ‘incasseren’ is bijzonder. ‘Je bent zo gefocust



Tunica, My Firewall, 2023



Meer informatie over het werk van Pauline Nijenhuis: paulinenijenhuis.nl
instagram: [@paulinenijenhuis](https://www.instagram.com/paulinenijenhuis)

op de ander en op wat er gebeurt. Je moet zowel geconcentreerd als ontspannen zijn. Na afloop ben ik altijd kapot.’ Haar meest recente project *Tunica - My Firewall* is een verdere verkenning van haar ambivalente relatie met de online-wereld en onze digitale kwetsbaarheid. Ze verzamelt oude wachtwoorden (symbool voor bescherming) die ze in het TextielLab in Tilburg tot stof laat borduren. Gehuld in deze mantel van groen geborduurde wachtwoorden laat ze zich portretteren in de Walburgiskerk te Zutphen. Zo koppelt ze deze traditionele plek van geloof aan het dataïsme, het nieuwe geloof in data. De zoektocht gaat voorlopig door en moet resulteren in een duo-expositie met een Deense componist in Dat Bolwerk in Zutphen, die in juli 2024 opent. 📍



Detail werk 'Snellandschap Golden Gate' in progress

*‘Het borduren zelf gaat traag,
maar er gebeurt veel in je hoofd’*



Autoportret 6 'Smiley', 2014-2018